

СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОБОТУ УВКБ ООН

2-22 квітня 2016 р

ОСНОВНІ ПИТАННЯ

- **Загальний огляд ситуації.** Упродовж звітного періоду ситуація з безпекою на сході України загострилася. На всьому сході України зберігається нестабільна і напружена ситуація.
- **Проблеми у сфері захисту.** Ключовим питанням, що викликає занепокоєння, залишається свобода пересування через лінію розмежування. Істотною проблемою залишається призупинення соціальних та пенсійних виплат ВПО до перевірки адрес їхнього проживання.
- **Законодавча сфера.** Уряд ухвалив постанову, яка містить 74 рекомендації Президенту України, Парламенту та його комітетам, Кабінету Міністрів, міністерствам і відомствам, Національному банку та органам місцевого самоврядування щодо покращення законодавчої підтримки та практичної допомоги ВПО.
- **Надання допомоги.** З 2 квітня УВКБ ООН надало непродуктивні товари (НПТ) і допомогу для термінового ремонту житла більш ніж 3 тис. особам.

12 квітня у Маріуполі був реалізований проект УВКБ ООН із покращення умов у місцевому онкологічному центрі. Маріупольський онкологічний центр – єдина функціонуюча установа цього типу на контрольованій Урядом території Донецької області. Згідно з статистикою, у 2015 р. лікування пройшли 18 790 пацієнтів, серед яких 2 878 ВПО. Ці цифри не включають постраждалих від конфлікту осіб, які мешкають поблизу лінії розмежування та у населених пунктах поруч із Маріуполем, які також обслуговує ця медична установа. Допомога УВКБ ООН охоплювала ремонт палат (надання будівельних матеріалів для ремонту) і придбання додаткового устаткування для пацієнтів. *Фото: UNHCR Ukraine/А. Щербина*

КЛЮЧОВІ ДАНІ

74,8 %

осіб, які перетинають лінію контакту, занепокоєні питаннями безпеки

58 %

перетинають лінію контакту на авто

57,2 %

осіб, які перетинають лінію контакту, у віці від 40 до 65 років

54 %

їдуть відвідати родичів

46 %

перетинають лінію контакту щомісяця

Джерело: Дослідження УВКБ ООН щодо перетину лінії контакту

ФІНАНСУВАННЯ

34,8 млн. дол.

потрібно на діяльність у 2016 р.

ПРІОРИТЕТИ

- Очолювати кластери з питань захисту та з питань житла і непродуктивної допомоги.
- Підтримувати Уряд України у вирішенні питань ВПО та біженців/шукачів притулку.
- Сприяти свободі пересування, гуманітарному доступу та вирішенню інших проблем.
- Надавати гуманітарну допомогу, особливо навколо лінії розмежування та на територіях, невідкладних Уряду.

ОСТАННІ ДОСЯГНЕННЯ

Робочий контекст

Упродовж звітного періоду ситуація із безпекою на сході України загострилася. Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ [повідомляє](#) про велику кількість випадків порушення режиму припинення вогню. Бойові дії досі зосереджені на лінії розмежування у Донецькій області між Авдіївкою та Ясинуватою, у Донецькому аеропорті, Горлівці та у районі Світлодарська. Також погіршилися умови у Луганській області, через що було закрито єдиний в області пункт перетину лінії розмежування у Станиці Луганській, що значно обмежило свободу пересування у цьому регіоні.

У більшості пунктів пропуску на лінії розмежування спостерігалися довгі черги й, як наслідок, тривалий час очікування. Протягом звітного періоду у пунктах пропуску спостерігалися черги з більш ніж 300 автомобілів. У пунктах пропуску не вистачає потужностей, щоб забезпечити пропуск тієї кількості людей, що бажають перетнути лінію розмежування, а з покращенням погодних умов очікується збільшення обсягу руху. Кількість людей, які перетнули лінію розмежування, впродовж березня зросла, можливо, через призупинення соціальних і пенсійних виплат. Державна прикордонна служба зазначила, що у березні кількість людей, які перетнули лінію розмежування, сягнула 575 606 осіб, тоді як у лютому ця цифра становила 429 061 особу.

Призупинення виплат соціальної допомоги та пенсій до перевірки адрес проживання, ініційоване Міністерством соціальної політики у лютому, залишається однією з головних проблем для ВПО, оскільки для більшості з них ці виплати є єдиним джерелом засобів для існування. Призупинення особливо впливає на найбільш уразливих осіб, таких як літні люди та особи з інвалідністю, яким може бути важко дістатися до місцевих органів соціального захисту населення, щоб підтвердити місце свого проживання. Між тим, порядок перевірки адрес досі є незрозумілим.

Доступ ВПО до соціальної допомоги ще більш ускладнився через внесення змін до Закону «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», які набули чинності 13 січня і згідно з якими Державна міграційна служба (ДМС) більше не зобов'язана ставити печатки у довідках ВПО. Це створило для ВПО додаткові перешкоди у реалізації їхніх прав через розбіжності у тлумаченні та дотриманні вищезгаданих змін кожним урядовим органом. Міністерство соціальної політики України продовжує вимагати наявності печаток на свідоцтвах ВПО у деяких регіонах, а ДМС ці печатки не ставить. Згідно з рішенням Кабінету Міністрів від 22 лютого, ДМС повинна знов почати ставити печатки на свідоцтвах ВПО. На практиці спостерігаються різні підходи, що призводить до плутанини серед органів влади та ВПО.

Гуманітарний доступ агентств системи ООН до неконтрольованої Урядом частини Донецької області залишається обмеженим, тому що досі не вирішено питання «реєстрації». УВКБ ООН продовжує здійснювати діяльність через своїх партнерів, зокрема проводячи моніторинг, зустрічаючись із різними партнерами та впроваджуючи невеликі проекти для спільнот і проекти швидкого реагування (ПШР). Особливо складним залишається доступ до району поблизу лінії розмежування у неконтрольованій Урядом частині Луганської області.

14 квітня було оприлюднено склад нового Уряду, в якому створено Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України. УВКБ ООН вітає цей крок і сподівається, що це покращить координацію з відповідними державними органами та іншими зацікавленими сторонами, а також донесення до відома широкого загалу інформації про стратегії, програми та прогрес у їх здійсненні.

Переселення до інших країн

УВКБ ООН продовжує моніторинг ситуації з біженцями у сусідніх країнах. За даними урядових джерел у приймаючих країнах, загальна кількість громадян України, які шукають притулку або інших форм легального перебування у сусідніх країнах, на даний момент складає 1 363 833 особи. Більшість з них перебувають у Російській Федерації (1 092 212) та Білорусі (130 021).

Спостерігачі місії ОБСЄ на блокпостах «Гуково» і «Донецьк» на російсько-українському кордоні повідомляють, що загальний обсяг транскордонного руху за звітний період на обох блокпостах збільшився: з 10 210 до 10 451 осіб на добу. Добовий середній чистий потік становив 135 осіб (з України в Російську Федерацію). Таким чином, зберіглася тенденція, що спостерігається в останні тижні, тобто збільшення загальної кількості осіб і чистого потоку до України.

За даними урядових джерел у приймаючих країнах, із початку кризи станом на 22 квітня у п'яти країнах Європейського Союзу, що лідирують за кількістю клопотань громадян України про надання міжнародного захисту, та у сусідніх країнах було подано наступну кількість клопотань: Німеччина – 6 540, Італія – 6 522, Польща – 4 880, Франція – 2 687, Швеція – 2 532, Молдова – 261, Румунія – 76, Угорщина – 67, Словаччина – 26.

Джерело даних: відповідні національні органи з питань притулку

Досягнення

Кластер з питань захисту

- Кластер з питань захисту, очолюваний УВКБ ООН, продовжує адвокаційну діяльність щодо скасування необґрунтованого призупинення соціальних виплат і допомоги ВПО, яке розпочалося у п'яти східних областях і здійснюватиметься по всій Україні, а також за те, щоб соціальні виплати та пенсії не були прив'язані до реєстрації в якості ВПО. Зокрема, була проведена презентація на Загальній нараді з координації гуманітарної діяльності та брифінг для Координатора з гуманітарних питань про вплив таких заходів на найуразливіші категорії ВПО. Порядок перевірки та поновлення у різних регіонах виконується неоднорідно, процес є незрозумілим та забирає багато часу. Це має надзвичайно згубний вплив на осіб із обмеженою мобільністю, як-от літні люди, особи з інвалідністю та домогосподарства, які мають лише одного годувальника. У результаті припинення виплат багато ВПО ризикують опинитися на межі економічного зuboжіння, виселення через неспроможність платити орендну плату і неможливість придбати товари першої необхідності, наприклад, продукти харчування та ліки.
- Кластер провів тренінг із комплексного підходу до захисту для гуманітарних організацій, які працюють у північній частині Донецької області. Учасники представляли місцеві та міжнародні НУО, а також агентства ООН і місцеві органи влади.
- Кластер здійснив моніторингові візити до Слов'янська і Краматорська, де бесідував із ВПО, яким загрожує виселення з колективних центрів. Представники кластерів з питань захисту та з питань житла і непродуктивної гуманітарної допомоги зустрілися з мером Слов'янська, а також із представниками місцевих органів влади для обговорення довгострокового рішення для ВПО, яким загрожує виселення.
- Відбулися координаційні наради з питань захисту в Слов'янську, Запоріжжі та Харкові. На них обговорювалися питання, пов'язані з браком належного і узгодженого виконання нещодавно прийнятих законодавчих актів, а також вплив призупинення соціальних виплат на переселенців. Партнерські організації підкреслили необхідність продовження адвокаційної роботи на центральному рівні для усунення несприятливого впливу змін у законодавстві на ВПО.

Досягнення, вплив діяльності та виявлені потреби

- 31 березня Парламент прийняв Постанову № 4273 «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стан дотримання прав внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території України та на тимчасово неконтрольованій території в зоні проведення антитерористичної операції». Постанова містить 74 рекомендації Президенту України, Парламенту та його комітетам, Кабінету Міністрів, міністерствам і відомства, Національному банку та органам місцевого самоврядування щодо покращення законодавчої підтримки та практичної допомоги ВПО. У постанові Президенту рекомендовано розглянути доцільність проведення засідання Ради національної безпеки і оборони України стосовно ВПО та громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території України та на територіях, непідвладних Уряду (ТНПУ) за участю НУО, які представляють ВПО. Парламенту рекомендовано терміново розглянути перелік із 27 зареєстрованих законопроектів щодо ВПО і мешканців ТНПУ, зокрема законопроект № 4257 про внесення змін та доповнень до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування щодо реалізації прав на пенсійне забезпечення громадян, які проживають на територіях, непідвладних Уряду. Комітетам Верховної Ради України рекомендується розглянути перелік із 51 зареєстрованих проектів законів, які очікують схвалення, а Кабінету Міністрів – подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» для забезпечення фінансування ряду ініціатив, спрямованих на підтримку ВПО. Це, зокрема, комплексна державна програма щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції внутрішньо переміщених осіб у інших регіонах України на період до 2017 року; план дій з

¹ [International Protection Considerations Related to the Developments in Ukraine – Update III](http://www.refworld.org/docid/56017e034.html)
<http://www.refworld.org/docid/56017e034.html>

реалізації пріоритетних напрямів Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року; створення центрального органу виконавчої влади з питань ВПО; розробка порядку відновлення зруйнованих і пошкоджених будинків, розташованих у контрольованій Урядом зоні АТО.

- Упродовж звітнього періоду партнер УВКБ ООН НУО «Станція Харків» надала 1 146 консультацій загального характеру, 233 юридичні консультації та 154 психосоціальні консультації. Партнер УВКБ ООН НУО «Слов'янське серце» надала 1 358 консультацій загального характеру, 943 юридичні консультації та 490 психосоціальних консультацій. Приблизно 75 відсотків консультацій надавалися жінкам. Головними темами консультацій були призупинення соціальних виплат і пенсій ВПО, гуманітарна допомога, особисті документи, медична допомога, права ВПО, законодавство, перетин лінії розмежування і адміністративного кордону Криму, житло, земля і власність, зайнятість і діти. «Станція Харків» також надала допомогу декільком особам, які фактично не мають громадянства, зокрема чоловікові, який не мав документів, що засвідчують особу, крім радянського паспорта, та жінці ромського походження, яка була звільнена з тюрми на непідвладній Уряду території Луганської області без будь-яких документів. У березні партнер УВКБ ООН НУО «Крим SOS» надала консультації 846 особам. На консультаціях найчастіше порушувалися такі питання, як документи, відновлення реєстрації ВПО, права власності, реєстрація бізнесу та перетин адміністративного кордону. За цей самий період партнер УВКБ ООН НУО «Десяте квітня» надала консультації 308 особам. На території, непідвладній Урядові, партнер УВКБ ООН НУО «Максимал» надала юридичні консультації 70 особам, переважно щодо подання заяв на отримання соціальної допомоги.

Житло і непродуктивна допомога

Кластер з питань житла і непродуктивної гуманітарної допомоги

- 2-15 квітня Кластер з питань житла, роботу якого координує УВКБ ООН за підтримки «Людина в біді» (PiN), фіналізував [Рекомендації щодо структурного відновлення та реконструкції зруйнованих будинків \[pdf\]](#) для гуманітарної спільноти. У партнерстві з адміністрацією Донецької та Луганської областей на території, підвладній Уряду, колектив Кластера зібрав понад 11 тис. окремих адрес пошкоджених або зруйнованих будинків і почав систематично відстежувати хід проведення ремонту партнерами. За сприяння ADRA, Люксембурзького Червоного Хреста, «Корпусу милосердя», НРБ та УВКБ ООН наразі зареєстровано більш ніж 15 тис. адрес. Цю ініціативу буде поширено на інших партнерів. Колектив Кластера надаватиме зворотний зв'язок муніципалітетам, щоб залучати їх до реалізації програми та інформувати їх про існуючі недоліки.
- 13 квітня Кластер розглянув питання колективних центрів. Із настанням весни мораторій на виселення був скасований, і почалося виведення колективних центрів з експлуатації, тому необхідність знайдення довгострокових рішень для ВПО, які не можуть повернутися до місць походження, стала ще більш актуальною.

У квітні було відкрито новий центр підтримки сімей, літніх людей та жінок у Святогірську.

УВКБ ООН надало благодійному фонду «Слов'янське серце» 4 млн. грн. (157,8 тис. дол. США) для надання підтримки ВПО і приймаючим громадам у північній частині Донецької області. На основі угоди з УВКБ ООН центр забезпечує підвищення кваліфікації та професійну підготовку, надає гранти на реалізацію громадських ініціатив, адресну підтримку вразливим особам, а також правову допомогу й психосоціальні консультації. Мобільні групи, зв'язані з центром, надають аналогічні послуги по всій території регіону. (Фото: «Слов'янське серце»)

Досягнення, вплив діяльності та виявлені потреби

- Упродовж звітнього періоду УВКБ ООН надало допомогу у формі НПТ та матеріалів для ремонту житла близько 3 000 особам. На підвладній Уряду території північної частини Донецької області Харківський польовий офіс УВКБ ООН видав близько 4000 НПТ 2085 особам. Маріупольський польовий офіс УВКБ ООН надав 70 спальних мішків школі м. Маріїнки для використання у бомбосховищі, розташованому в цій школі, у випадку обстрілу. 73 спальні мішки було передано Федерації грецьких товариств України для розподілу серед шкіл Чермалику, Гранітного і Старогнатівки з метою оснащення їхніх бомбосховищ.
- куртки та комплекти спальної білизни 751 найбільш уразливого мешканцю шести сіл. У Донецькій області завершується надання допомоги, передбаченої на зимовий період, після затримок, спричинених обмеженнями, накладеними де-факто владою. На даний момент НПТ видано 4 674 домогосподарств із запланованих 5 тис. (виконання – 93 відсотки).

Книжковий Арсенал збирає книги для переселенців та громад на сході

УВКБ ООН разом із міжнародним фестивалем «Книжковий Арсенал» організувало Другу благодійну акцію із збору книг для переселенців і громад на сході України. Благодійний збір відбувся 20-24 квітня 2016 р. у рамках благодійного проекту «Мистецький Арсенал». Цього року відвідувачам книжкового фестивалю та мешканцям Києва пропонувалося не тільки пожертвувати книжку, а й також надіслати символічну «листівку на схід» із теплими словами підтримки тим, хто потребує допомоги. *Фото: УВКБ ООН в Україні /А. Давиденко*

Ukraine: UNHCR presence

UNHCR - Kyiv

Date: 18 Jan 2016 Source: UNHCR
UNHCR_presence_01.2016_v1a Feedback: ukrainefinmanagement@unhcr.org

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

Працюємо у партнерстві

19 квітня УВКБ ООН разом із НУО «Форум» провело брифінг і дискусію з громадськими організаціями зі сходу України, які були залучені до розробки рекомендацій Форуму неурядових організацій у грудні 2015 року в Харкові. Під час заходу представники державних органів, посольств, гуманітарних організацій та партнерів у сфері розвитку обговорили ці рекомендації, а також роль, потреби та перспективи громадянського суспільства в Україні. Документ із рекомендаціями наявний [англійською \[pdf\]](#) та [українською \[pdf\]](#) мовами.

Заходи гуманітарного реагування на ситуацію з внутрішнім переміщенням в Україні – це злагоджена робота міжнародних організацій, Уряду, місцевих та міжнародних НУО. УВКБ ООН працює з вісьмома виконавчими партнерами та з іншими партнерами, які надають внутрішньо переміщеним особам допомогу у формі захисту та правової допомоги, розробленні політики та розбудови спроможності, а також розподіляють матеріали для термінового ремонту житла і непродовольчі товари. УВКБ ООН є співголовою Кластеру з питань житла і непродовольчої допомоги та очолює Кластер з питань захисту.

Виконавчі партнери УВКБ ООН (робота з ВПО): [Адвентистське агентство допомоги та розвитку](#) | [КримSOS](#) | [Десяте квітня](#) | [Центр розвитку Донбасу](#) | [Донецький благодійний фонд «Регіон»](#) | [Міст](#) | [Максимал](#) | [Норвезька рада у справах біженців](#) | [Людина в біді](#) | [Слов'янське серце](#) | [Станція Харків](#) | [Право на захист](#)

Ключові партнери у сфері житла і непродовольчої допомоги: [Адвентистське агентство допомоги та розвитку](#) | [Карітас Україна](#) | [Чесна і свята країна](#) | [КримSOS](#) | [Данська рада у справах біженців](#) | [Державне агентство України з питань відновлення Донбасу](#) | [Допомога Дніпра](#) | [Угорська міжцерковна допомога](#) | [МОМ](#) | [Корпус милосердя](#) | [Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України](#) | [Міністерство соціальної політики України](#) | [Норвезька рада у справах біженців](#) | [Людина в біді](#) | [Врятуймо дітей \(Великобританія\)](#) | [Врятуймо Україну](#) | [Державна служба України з надзвичайних ситуацій](#) | [Товариство Червоного Хреста України](#) | [ПРООН](#) | [Восток SOS](#) | [Всесвітня єврейська допомога](#)

Ключові партнери у сфері захисту: [Данська рада у справах біженців](#) | [Крим SOS](#) | [Кримська діаспора](#) | [HelpAge](#) | [МОМ](#) | [Норвезька рада у справах біженців](#) | [УВКПЛ ООН \(ММПЛУ\)](#) | [ОБСЕ](#) | [Людина в біді](#) | [Право на захист](#) | [Врятуймо дітей](#) | [Уповноважений Верховної Ради України з прав людини](#) | [ЮНІСЕФ](#) | [ПРООН](#) | [ЮНФПА](#) | [Восток SOS](#)

ФІНАНСОВА ІНФОРМАЦІЯ

УВКБ ООН дуже вдячне донорам за фінансову підтримку, особливо тим, хто зробив внесок як у формі нерезервованих коштів, так і у формі коштів, зарезервованих під конкретні цілі. Загалом потреба УВКБ ООН на 2016 рік для реагування на ситуацію в Україні складає **34,8 млн. дол. США**. Ця сума покриває фінансові потреби УВКБ ООН на надання захисту і допомоги особам, переміщеним унаслідок конфлікту в Україні, а також тим, хто виїхав у сусідні країни – Білорусь, Молдову та Російську Федерацію. Внески, зареєстровані на даний час, становлять **6 відсотків** від загальної потреби у коштах.

Донори, що зробили внески: **Фінансування (млн. дол. США)**

- Естонія
- Канада
- Швеція
- Японія
- Приватні донори

Загалом надано **3,6 млн. дол.**

	■ Надано	■ Нестача	Загальна потреба
Україна	3,6		34
Білорусь	0	0.1	
Російська Федерація	0	0.08	
Молдова	0	0.05	
Регіональні витрати	0	0.05	

Контакти:

Ніна Сорокопуд, Радник із питань громадської інформації, sorokopu@unhcr.org, тел.: +38 044 288-9710 вн.116

Посилання:

УВКБ ООН в Україні: <http://unhcr.org.ua/en>
Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv

Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine
UNHCR Flickr: https://www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine